

18.12.2024

Ympäristöministeriö / Lausuntopalvelu

VN/32556/2024

Metsäteollisuus ry:n lausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta (ns. UTU-prosessi)

Pyydettynä lausuntona Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi jätelain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta, Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Yleiset kommentit:

Metsäteollisuus suhtautuu myönteisesti ns. UTU-lakimuutoksiin, joilla pyritään suoraviivaistamaan ja yhtenäistämään sivutuotteiksi luokittelun ja ei enää jätettä määrittelyn prosessia. Metsäteollisuus näkee hyvänä, että asia ratkaistaan jatkossa omassa, jätelain alaisessa prosessissa yhden viranomaisen taholta asiantuntijavetoisesti.

Esityksessä ehdotetaan, että jätteeksi luokittelun päättymistä tai sivutuotteeksi luokittelemista koskeva asia käsiteltäisiin aina erikseen jätelain mukaisessa uudessa menettelyssä. Näin olisi myös silloin, kun samaan aikaan on vireillä saman aineen tai esineen haltijan toimintaa koskeva ympäristölupahakemus. Lakimuutoksissa olisi hyvä myös tuoda ilmi, että nämä erilliset menettelyt eivät ole toisistaan riippuvaisia.

Menettelyn sujuvuuden kannalta on tärkeää, että valitusoikeus asiassa on rajatumpi kuin ympäristönsuojelulaissa tai muissa jätelain mukaisissa asioissa. Niin ikään tuotteistamisen kannalta on hyvä, että tapauskohtainen sivutuote- tai jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva päätös on materiaali- ja hakijakohtainen, mutta ei välttämättä laitokohtainen.

Pykäläkohtaiset kommentit:**147a § Sivutuotteeksi luokittelua ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva päätös**

Metsäteollisuus pitää hyvänä, että tapauskohtainen sivutuote- tai jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva päätös olisi materiaali- ja hakijakohtainen, mutta ei välttämättä laitokohtainen. Näin ollen, jos samalla hakijalla on useampia laitoksia, joissa samanlaisella prosessilla ja samoista aineista ja esineistä valmistuu samaa uusiomateriaalia samaan käyttötarkoitukseen, päätös voisi koskea hakijan kaikkia laitoksia.

18.12.2024

Metsäteollisuuden näkökulmasta on myös tärkeää, että jos aineen tai esineen haltija ei voi tai halua mainittua sääntelyä kaikilta osin noudattaa, tämä ei tarkoita ehdotonta estettä aineen tai esineen hyödyntämiselle. Jätteen luokiteltuja materiaaleja voidaan hyödyntää, jos toiminnalle myönnetään ympäristölupa jätteen ammattimaisena tai laitosmaisena käsittelynä.

147 c § Päätösharkinta ja päätöksen sisältö

Lupa- ja valvontaviranomaisen on hyväksyttävä hakemus, joka täyttää 5 a §:n 1 momentissa tai 5 b §:n 1 momentissa säädetty edellytykset. Päätöksen perusteluissa on käytävä yksilöidysti läpi jokaisen edellytyksen täytyminen. Lisäksi perusteluissa on kerrottava, miten saadut selvitykset ja lausunnot on otettu päätöksessä huomioon.

Ehdotetussa pykälässä 147 c, momentissa 1 edellytetään, että sivutuotteeksi luokittelusta koskevassa päätöksessä tulisi eritellä *"luokittelun kannalta tarpeelliset haitta-aineiden raja-arvot"*.

Metsäteollisuuden näkemyksen mukaan tuotteistamisen idea on, että materiaali tulee pois jätelainsäädännön piiristä, joten sivutuotteelle ei tulisi asettaa mitään erillisiä haitta-aineraja-arvoja, vaan sitä tulisi käsitellä kuten muitakin vastaavia tuotteita, eli sivutuotteen tulisi noudattaa vain ko. tuotteelle asetettuja laatuvaatimuksia kuten jätelain kohdassa 5 a § todetaan. Sivutuote ei ole missään vaiheessa ollut jätettä.

147 e-f § Päätöksen muuttaminen ja Päätöksen peruuttaminen

Esityksessä halutaan mahdollistaa jätteen luokittelun päättymistä tai sivutuotteeksi luokittelusta koskevan päätöksen muuttaminen ja päätöksen peruuttaminen. Tässä kohtaa voisi olla tarpeellista tarkentaa, että muuttuuko tällöin ennen päätöksen muuttamista tai peruuttamista syntynyt EEJ-uusiomateriaali tai sivutuote päätöksen muutoksen tai perumisen myötä takaisin jätteeksi, vai säilyykö EEJ- tai sivutuotestatus. Mikäli materiaalia on ennen päätöksen muuttamista ehditty jo hyödyntää sivutuotteena tai EEJ:nä ja materiaali muuttuu takaisin jätteeksi, ei jo hyödynnetyltä materiaalilta saisi vaatia ympäristöluvitusta jälkikäteen.

147 h § Valitusoikeus sivutuotetta tai jätteen luokittelun päättymistä koskevassa asiassa

Metsäteollisuus tukee ehdotusta, jonka mukaan valitusoikeus olisi selvästi rajatumpi kuin ympäristönsuojelulain 191 §:ssä tai muissa jätelain mukaisissa asioissa, joiden osalta valitusoikeudesta säädetään lain 138 §:ssä. Sivutuotteeksi luokittelua tai jätteen luokittelun päättymistä koskeva päätös ei kuulu Århusin yleissopimuksen (Sops 122/2004 vp) soveltamisalaan. Kuten lain perusteluissa todetaan, vaikka ehdotettavassa päätöksentekomenettelyssä tarkastellaan uusiomateriaaleihin ja niistä valmistettavien tuotteiden käyttöön liittyviä mahdollisia terveys- ja ympäristöriskejä, siinä on vahvoja tuotehyväksynnän piirteitä.

18.12.2024

147 i §. Uusiomateriaalirekisteri.

Metsäteollisuus tukee ehdotusta, että laissa säädettäisiin Lupa- ja valvontaviraston velvollisuudesta tallentaa sivutuotteeksi luokittelemista ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva päätös perustettavaan uusiomateriaalirekisteriin. Lisäksi on tärkeää, että Uusiomateriaalirekisteriin tallennettavissa päätöksissä tai niiden valmisteluun liittyvissä selvityksissä tai lausunnoissa ei julkaistaisi toiminnanharjoittajien liikesalaisuuksiksi luokiteltavia tietoja.

7.2 Ympäristönsuojelulaki

47 b §. Sivutuotetta tai jätteeksi luokittelun päättymistä koskevan asian ratkaiseminen jätelain mukaisessa menettelyssä.

Metsäteollisuus tukee ehdotettua menettelyä, missä ympäristölupahakemukseen sisältyvä jätelain 147 a §:ssä tarkoitettu aineen tai esineen sivutuotteeksi luokittelemista tai jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva asia on ratkaistava erikseen soveltamalla jätelain 147 a-i § mukaista uutta menettelyä.

Muuta:

Metsäteollisuus muistuttaa, että edelleen puuttuu ohjeistus siitä, miten tulisi osoittaa, ettei materiaalin käyttö aiotussa kohteessa aiheuta vaaraa eikä haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja